

Dosarul nr. 2ra-701/21

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Central (jud. E. Pșenița)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

ÎNCHEIERE

09 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Toporivskii Anatoli,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Toporivskii Anatoli împotriva Svetlanei Istrati, intervenient accesoriu notarul Luca Petru cu privire la declararea nulă a certificatului de moștenitor legal, declararea drept moștenitor testamentar și obligarea notarului de a elibera certificat de moștenitor testamentar,

împotriva deciziei din 20 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de Istrati Svetlana și a fost casată integral hotărârea din 21 august 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, fiind pronunțată o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă,

constată:

La data de 09 aprilie 2019, Toporivskii Anatoli a depus cerere de chemare în judecată împotriva Svetlanei Istrati, intervenient accesoriu notarul Luca Petru cu privire la declararea nulă a certificatului de moștenitor legal, declararea drept moștenitor testamentar și obligarea notarului de a elibera certificat de moștenitor testamentar.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că bunica lui, Ravlo Ecaterina, decedată la 22 noiembrie 2003, fiind în viață, la 15 februarie 1985 a testat averea sa pe numele lui. Testamentul a fost întocmit și autentificat de secretarul Primăriei (Sovietului sătesc pe atunci) Brătușeni, Ciumac Tatiana și înregistrat în Registrul primăriei sub nr. 16.

A susținut că nu a cunoscut despre existența testamentului pe numele său, deoarece lucra și locuia permanent în mun. Chișinău. Bunica nu i-a comunicat lui despre testament și nici mamei sale - Toporivscaia Emilia, decedată și ea la 20 octombrie 2010. Despre existența testamentului pe numele său a aflat la începutul lunii februarie 2019,

când fosta concubină Glușco Maria a unchiului său, fratelui mamei sale - Ravlo Alexandr, decedat la 12 iulie 2018, i-a transmis testamentul, comunicându-i că l-a găsit printre documentele concubinului, cu care a conviețuit în jur de vreo 40 de ani.

A invocat că din textul testamentului rezultă că, bunica i-a testat lui casa de locuit situată în XXXXX. Bănuiește că după decesul bunicii Ravlo Ecaterina, testamentul pe care ultima îl păstra, a fost găsit și tăinuit de feciorul ei Ravlo Alexandr, decedat și el la 12 iulie 2018. După decesul unchiului său Ravlo Alexandr, fiica acestuia, pârâta Istrati Svetlana s-a adresat la notarul Luca Petru cu cerere de acceptare a succesiunii ca unicul moștenitor de gradul I al lui Ravlo Alexandr.

A notat că la 23 ianuarie 2019, notarul Luca Petru a eliberat Svetlanei Istrati certificatul de moștenitor legal pe următoarele bunuri imobile: terenul destinat construcției cu S-0,18 ha cu nr. cadastral XXXXX, casa de locuit individuală cu S-34,8 m.p. nr. cadastral XXXXX, construcție accesorie (anexă) cu S-8,8 m.p. și nr. cadastral XXXXX, construcție accesorie (șură) cu S-12,8 m.p. nr. cadastral XXXXX și construcție accesorie (beci) cu S-6 m.p, nr. cadastral XXXXX, situate în XXXXX, înregistrate cu titlu de proprietate după mama defunctului Ravlo Ecaterina.

Reclamantul consideră că notarul Luca Petru a depășit atribuțiile de serviciu la eliberarea acestui certificat de moștenitor legal pe numele pârâtei, deoarece tatăl ultimei nu a oformat moștenirea după decesul mamei Ravlo Ecaterina. Astfel, notarul nu era în drept să elibereze pe numele Svetlanei Istrati certificatul de moștenitor legal pe un bun imobil, care nu a aparținut cu drept de proprietate lui Ravlo Alexandr, chiar dacă ultimul era moștenitor după cum este înscris în certificatul de moștenitor legal din 23 ianuarie 2019 pe numele pârâtei.

În opinia reclamantului, este ilegal și urmează a fi anulat certificatul de moștenitor legal eliberat de notarul Luca Petru la 23 ianuarie 2019 înregistrat cu nr. 501, deoarece notarul, conform art. 58 din Legea cu privire la notariat nr. 1453 din 08 noiembrie 2002, urma să refuze în deschiderea procedurii succesoriale.

A menționat că nu și-a realizat dreptul succesoral testamentar din motivul că nu a cunoscut despre existența testamentului lăsat pe numele său de bunica Ravlo Ecaterina.

Toporivskii Anatoli a solicitat, în temeiul art. 216, 217 și 227 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), declararea nulă a certificatului de moștenitor legal nr. 501 din 23 ianuarie 2019, declararea lui drept moștenitor testamentar al averii succesoarele rămase după decesul Ecaterinei Ravlo și obligarea notarului Luca Petru de a-i elibera certificat de moștenitor testamentar, precum și încasarea din contul pârâtei a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 21 august 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, acțiunea a fost admisă parțial și s-a declarat nul certificatul de moștenitor legal nr. 500 eliberat la 23 ianuarie 2019 de notarul Luca Petru pe numele Svetlanei Istrati după decesul Ecaterinei Ravlo. Pretențiile cu privire la declararea ca moștenitor testamentar și obligarea notarului de a-i elibera certificat de moștenitor testamentar, au fost respinse ca neîntemeiate. Totodată, s-au lăsat pe seama părților cheltuielile de judecată suportate pe caz.

La data de 20 septembrie 2019 Istrati Svetlana a declarat apel împotriva hotărârii din 21 august 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii în partea admiterii acțiunii și emiterea în această parte a unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia din 20 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de Istrati Svetlana și a fost casată integral hotărârea din 21 august 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, fiind pronunțată o hotărâre nouă, prin care acțiunea depusă de Toporivskii Anatoli a fost respinsă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că potrivit materialelor cauzei, moștenitorii legali ai Ecaterinei Ravlo sunt fiul Ravlo Alexandru, care a decedat la 12 iulie 2018 și fiica Toporivski Emilia, decedată la 20 octombrie 2010. Potrivit adevărului nr. 446 din 28 februarie 2019 eliberată de Primăria com. Brătușeni, raionul Edineț, până la deces Ravlo Ecaterina a fost proprietara gospodăriei situate pe XXXXX, înregistrată în registru sub nr. 1069, iar, ulterior gospodăria dată, în baza certificatului de moștenitor legal nr. 500 din 23 ianuarie 2019, a fost înregistrată după Istrati Svetlana.

Instanța de apel a constatat că soluția instanței de fond privind constatarea nulității certificatului de moștenitor legal este neîntemeiată, or, transmiterea patrimoniului defunctului Ravlo Alexandru și a defunctei Ravlo Ecaterina s-a realizat pe bază legală, fiind stabilit moștenitorul Istrati Svetlana, care a depus cerere de acceptare a succesiunii.

Astfel, instanța de apel a menționat că la 29 noiembrie 2018, a fost deschis dosar succesoral după decesul lui Ravlo Alexandru. În declarația depusă, Istrati Svetlana a solicitat eliberarea certificatului de moștenire la averea tatălui său ce include casa de locuit cu terenul aferent. La 22 ianuarie 2019 Istrati Svetlana s-a adresat cu cerere suplimentară privind eliberarea certificatului de moștenitor la averea bunicii sale Ravlo Ecaterina, solicitând eliberarea certificatului de moștenitor pe casa de locuit cu terenul aferent. Astfel, la 22 ianuarie 2019 pe numele Svetlanei Istrati a fost eliberat certificat de moștenitor legal la averea succesorală care a aparținut tatălui ei Ravlo Alexandru, iar, la 23 ianuarie 2019 pentru averea bunicii Ravlo Ecaterina. Potrivit explicațiilor notarului public Luca Petru, faptul acceptării averii succesoriale de către Ravlo Alexandru este dovedit prin copia cererii de acceptare a succesiunii din 22 ianuarie 2004, care a servit temei de eliberare a certificatului de moștenitor legal Svetlanei Istrati pentru averea rămasă după decesul bunicii Ravlo Ecaterina.

Cu referire la argumentul instanței de fond, precum că din conținutul cererii de acceptare a succesiunii din 22 ianuarie 2004, la care face trimitere notarul Luca Petru, nu poate fi constatat cert cine a acceptat moștenirea rămasă după decesul Ecaterinei Ravlo, în cerere fiind indicat alt nume, instanța de apel a menționat că în cererea respectivă a fost admisă o eroare tehnică, persoana data nefiind cunoscută nici reclamantului și nici părâtei, fapt recunoscut de ambii.

Totodată, Curtea de Apel Bălți a stabilit că, deși la depunerea acțiunii Toporivskii Anatoli pretinde că a aflat despre existența testamentului lăsat de bunica sa Ravlo Ecaterina în luna februarie 2019, totuși, reclamantul nu a solicitat prelungirea

termenului de acceptare a succesiunii sau repunerea în termen, or, legea prevede expres în acest sens termenul de 6 luni de la data deschiderii succesiunii.

La data de 18 februarie 2021 Toporivskii Anatoli a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului, recurentul a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel.

A menționat că este greșită concluzia instanței de apel precum că notarul Luca Petru, anterior eliberării certificatului de moștenitor legal din 23 ianuarie 2019 pe numele Svetlanei Istrati, a stabilit cercul tuturor potențialilor moștenitori ai defunctei Ravlo Ecaterina, or, dacă notarul ar fi întreprins această acțiune, dânsul neapărat urma să fie chemat la moștenire.

De asemenea, recurentul a susținut că este eronată concluzia instanței de apel cu privire la nesolicitarea prelungirii termenului de acceptare a succesiunii, deoarece a aflat despre testament abia în luna februarie 2019, moment din care a început să curgă termenul de acceptare a succesiunii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la data de 20 octombrie 2020.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurentului la data de 17 decembrie 2020, fiind recepționată la 31 decembrie 2020 (f.d. 184, 188).

Astfel, recursul declarat la data de 18 februarie 2021, este în termen.

La 29 martie 2021, copia recursului a fost expediată în adresa intimatei Istrati Svetlana, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 200-201).

Prin referința depusă la 15 aprilie 2021, Istrati Svetlana a solicitat respingerea recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Toporivskii Anatoli nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Toporivskii Anatoli, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Toporivskii Anatoli, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Toporivskii Anatoli se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic